

M E S E Č N I
L I S T O
O B Č I N E Š O Š T A N J

JULIJ, AVGUST

PRILOGA
LIST - KULTURA

NA POMOČ!
str. 5

ČUDOVITE VSAKDANJE
STVARI
str. 6 – Kultura

IN MEMORIAM – ZVONE
ANTON ČEBUL
str. 12 – Kultura

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Poštnina
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

LETO XXVI
ŠT. 7/8
25. AVGUST 2022
3€

List

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
RAZSTAVA	september 2022	Tovarna usnja, Franz Woschnagg in sinovi	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	september 2022	Kajuhovo leto v Vrtcu Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
SEJEM	ponedeljek, 5. 9., 10.00–18.00	Knjižni sejem	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	sreda, 7. 9.	Odprte razstave POT, Alimpije Košarkoski	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
ZABAVA	četrtek, 8. 9., 13.00	Golažijada (nekje ob 13.00 pričetek) in zabava ob prazniku krajevne skupnosti Šoštanj (pričetek 19.00)	Glavni trg	KS Šoštanj
ZABAVA	sobota, 10. 9., 19.00	Mediteranski večer z Manco Špik in Erosi	Glavni trg	KS Šoštanj v sodelovanju z KUD Ravne in Občino Šoštanj
PLANINSTVO	nedelja, 11.–12. 9.	Triglav (2864 m)	Triglav	Planinsko društvo Šoštanj
PLANINSTVO	nedelja, 11.–12. 9.	Čistilna akcija po Trški poti	Trška pot	Planinsko društvo Šoštanj
RAZSTAVA	sreda, 21. 9.	Galerijski večer	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
PLANINSTVO	nedelja, 25. 9.	Planinski pohod na Smrekovec (1577 m) ob občinskem prazniku in dan Smrekovca	Smrekovec	Planinsko društvo Šoštanj
PLANINSTVO	nedelja, 25. 9.	Turno kolesarjenje na Smrekovec ob občinskem prazniku in dan Smrekovca	Smrekovec	Planinsko društvo Šoštanj
RAZSTAVA	ponedeljek, 1. 8., 12.00–18.00	V objemu čarne	Vila Mayer	KUD Harmonija Šoštanj

KAZALO

Napovednik	2
Naša občina	4
Na pomoč!	5
Dogodki in ljudje	8
Fotoanekdota	11
Naša društva	15
Poletna reportaža Lastovo	16
Taborniki	18
Razvedrilo	19
Prva gimnazija Maribor	20

REVIJA ZA KULTURNA IN DRUGA VPRAŠANJA OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE

Izdaja
Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik
Jože Volk

Vodenje redakcije
mag. Milojka B. Kompnej

Jezikovni pregled
Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani
Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk
Grafika Gracer d. o. o.

Naklada
500 izvodov

Kritične pripombe na vsebino ali obliko Lista bodo dosegle svoj namen le, če jih boste posredovali s kratkim sporočilom na e-naslov list.revija@gmail.com.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za **LIST št. 9/2022** pošljete najkasneje **do 21. septembra 2022** na elektronski naslov list.revija@gmail.com.

Foto naslovnice – Dejan Tonkli

List je naprodaj v Trafiki 3dva na Glavnem trgu, Šoštanj.

NAROČILNICA

Naročam revijo List do pisnega preklica

Ime in priimek

Naslov (ulica in kraj)

E-naslov ali telefon

Podpis

Naročilnico pošljite po navadni pošti na naslov:
Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali
na e-naslov: list.revija@gmail.com.

Cena letne naročnine (11 števil) je 20 €, cena posamezne številke pa 3 €.

Napovednik priveditev je objavljen v reviji List, v časopisu Naš čas in na spletnem portalu Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>).
Podatke o priveditvah pošljite na elektronski naslov: priveditve@sostanj.net

NAŠA OBČINA

TJAŠA REHAR

Razpis za priznanja

Do 7. septembra 2022 do 12. ure je še čas za oddajo predlogov za priznanja in plakete Občine Šoštanj. Javni razpis je objavljen na spletni strani Občine Šoštanj www.sostanj.si, kjer najdete tudi obrazce in vse dosedanje občinske nagrajence, in v Listu – Kultura na strani 15.

Prijava škode zaradi suše

Občina Šoštanj je prejela sklep Ministrstva za obrambo, Uprave RS za zaščito in reševanje, da se prične z ocenjevanjem škode na kmetijskih pridelkih, ki je posledica suše v letu 2022.

Vloge morajo biti podane na Občino Šoštanj, Občina jih mora do konca meseca septembra pregledati, opraviti vzorčne ogleda na terenu in jih vnesti v spletno aplikacijo Ajda.

Občina Šoštanj zato naproša vse tiste, ki bodo prijavljali škodo na kmetijskih pridelkih, da pravilno izpolnjen obrazec št. 2 pošljejo na Občino Šoštanj do 16. 9. 2022, da bo dovolj časa za vse aktivnosti do konca meseca septembra. Obrazec 2 najdete na občinski spletni strani med novicami in obvestili pod naslovom

Prijava škode zaradi suše (<https://www.sostanj.si/objava/664488>).

Foto splet

Sanacija usedalnika 2 na Centralni čistilni napravi

Na Centralni čistilni napravi Šaleške doline se izvaja sanacija poškodovanih betonov na objektu usedalnik 2. Investitorke so Mestna občina Velenje, Občina Šoštanj in Občina Šmartno ob Paki. Izvajalec del je Energoterm SI, d. o. o., iz Velenja.

Evropski teden mobilnosti 2022

Občina Šoštanj že desetič sodeluje v Evropskem tednu mobilnosti, ki je vsako leto med 16. in 22. septembrom. Letošnji program bo pester in zanimiv:

- Otvoritev Evropskega tedna mobilnosti v petek, 16. 9. 2022, v popoldanskem času na Glavnem trgu v Šoštanju. Za oživitve trga so načrtovane naslednje aktivnosti: srečanje kolesarjev s starodobnimi kolesi, otvoritev Šole rolanja, ki bo potekala v času ETM, mobilna stojnica »lokal na kolesu«, stojnica s prigrizki in napitki za obiskovalce, stojnice za spodbujanje trajnostne mobilnosti (npr. električni skiroji, kolesa ...) z možnostjo poskusne vožnje po trgu, nagovor o pomenu trajnostne mobilnosti in koncert z glasbenim gostom, podelitev nagrade zmagovalcu za fotografski natečaj na temo trajnostne mobilnosti, ki je potekal v mesecu avgustu 2022.
- V sredo, 21. 9. 2022, bo v dopoldanskem času Šola zdravja izvedla telovadbo in aktivnosti s pogostitvijo za stanovalce Centra starejših Zimzelen v Topolšici.
- V četrtek, 22. 9. 2022, je v dopoldanskem času predvidena zapora Cankarjeve ceste v Šoštanju v sklopu dneva brez avtomobila. V tem času bodo potekale aktivnosti in poligon za otroke iz Vrtca Šoštanj.

Celotenske aktivnosti bodo:

- razstava na temo trajnostne mobilnosti,
- celotenska brezplačna Šola rolanja za otroke (na rokometnem igrišču ali na Športnem igrišču Tresimir).

Podrobnejši program aktivnosti bo objavljen na občinski spletni strani.

NA POMOČ!

Utrinki Gasilske olimpijade Celje

JOŽE MIKLAVC

Medtem ko se je na slovenskem Krasu razbohotil največji požar v naravnem okolju vseh časov v Sloveniji, uničil je 3.705 ha površin naravnega okolja, od tega okrog 3.000 ha kraškega gozda, se je v Celju dogajala največja gasilska manifestacija v Evropi – Gasilska olimpijada Celje 2022. Organizirali so jo Mestna občina Celje in tamkajšnja Gasilska zveza, Gasilska zveza Slovenije ter številni gasilci iz nekaterih drugih področij Slovenije. Gasilska zveza SAŠA se tekmovalno ni uvrstila na to »epsko« manifestacijo, so pa iz več PGD prostovoljci sodelovali organizacijsko in fizično s pomočjo pri zagotavljanju namestitve, logistike in prehrane gostujočih gasilcev iz 20 držav. Nekaj utrinkov dogajanja te največje prireditve v 150 letih slovenskega gasilstva v čast temu izjemnemu dogodku ter simbolno tudi v zahvalo prostovoljnim gasilcem tudi iz naše doline za prispevek gašenja požarov na Krasu objavljamo na tokrat gasilsko obarvanih straneh Lista.

Bodočnost slovenskega gasilstva je gasilska mladina.

Foto Jože Miklavc

Dekleta, ženske, žene so enakopravne in odločne gasilke naše dežele.

Foto Jože Miklavc

V Celju je gorel olimpijski ogenj gasilske olimpijade 5 dni, to šteje kot največji dogodek v 150 letih gasilstva na Slovenskem.

Foto Jože Miklavc

Razstava stare gasilske tehnike je presenetila udeležence številnih držav.

Foto Jože Miklavc

Sodelovali so tudi mladi.

Foto Jože Miklavc

Borut Pahor se je kot predsednik vseh Sovencev poslovil od olimpijskih gasilcev Evrope.

Foto Jože Miklavc

Gostiteljica in udeleženka je bila na prvem mestu gasilska Slovenija.

Foto Jože Miklavc

Na povelje dvignimo gasilsko zastavo gasilske olimpijade v Celju v Sloveniji 2022.

Foto Jože Miklavc

Reportaža solidarnosti do ogroženih ljudi in narave

V GASILSKI INTERVENCIJI NA KRASU TUDI GASILCI PGD IZ OBČINE ŠOŠTANJ

Ovčarjevi dve noči po 12 ur na ognjeni straži tolkli po ognjenem vragu

»Smo družina Ovčar – oče Beno, mama Romana, sinova Jaka in Miha ter najmlajša hči Ajda. Vsi smo zaposleni. Beno kot voznik v Komunalnem podjetju Velenje, Romana kot prodajalka v Železnini Hudovernik, Jaka in Miha sta strojnika na betonskih črpalkah pri Beton Vrtačnik, Ajda pa končuje 1. letnik policijske akademije. Če prav slutim, bi želeli izvedeti še kaj o našem delovanju gasilcev, članov PGD Šoštanj – mesto v povezavi z udeleževanjem v letošnjih požarih na Krasu. To je nekoliko daljša zgodba, zato bi bilo morda prav, če vprašate tisto, kar vas in bralce Lista zanima,« je med drugim strumno povedala gasilka, Benčeva soproga, trikrat mama in še kaj, **Romana Ovčar**.

Benjamin Beno Ovčar – podpoveljnik PGD Šoštanj – mesto Foto Jože Miklavc

Gasilska društva in posamezniki so se ponudili že kmalu po razmahu požarov

Ob informacijah, ki jih je prvi posredoval predsednik Gasilske zveze Šaleške doline (takrat še v bolniškem staležu) **Boris Lambizer**, da so številni prostovoljci, gasilke in gasilci PGD s področja občine Šoštanj sodelovali v skupni akciji gasilskih enot (PGD in PGE) iz Šaleške in Zgornje Savinjske doline, je bilo kot na dlani, da po »gasilsko« pridobimo informacije in izvedemo kaj konkretnega o tem sodelovanju na požariščih

stoletja. Namig, da je v sestavi enot poveljstva občine Šoštanj sodelovala tudi družina s kar 5 operativnimi člani iz PGD Šoštanj – mesto, je bil tudi »alarm« za novinarsko raziskavo edinstvenega primera, že kar fenomena. Kdo so ti Ovčarjevi iz Skorna, ki so se skupaj s tovariši gasilci iz Saša regije in širše hote udeležili gašenja požarov v naravi, ki so ogrožali bivalna naselja, naravo ter posledično živalski svet in lahko bi tudi prebivalce Krasa.

Romana Ovčar – nežna žena, ljubeča mami in divja gasilka Foto Jože Miklavc

Brez srčnih, smelih in gasilskih strokovnjakov bi Kras gorel še danes

Ko je zagorelo v občinah Miren Kostanjevica na Krasu in kasneje še širše, so gasilski strokovnjaki pričakovali velike težave pri obvladovanju požara v tako presušeni pokrajini, a takšnega pekla, kot se je razvijal iz dneva v dan, noč za nočjo, ni pričakoval nihče. Kmalu je bilo jasno, da le z lokalnimi gasilskimi enotami ne bodo obvladali širjenja požarov, ki so ogrožali naselja, gospodarska poslopja in stanovanjske objekte, v bistvu vso imovino. Ko gre za domove in življenja, se naša družba zgane, a že pred tem so se množično oglasili gasilci po vsej Sloveniji. V mnogih slovenskih regijah in krajih so brezkompromisno ponudili pomoč pri intervencijah, ki jim kar ni bilo videti konca. Medijsko poročanje, televizijski posnetki in tudi družbena omrežja so prikazovali vse razsežnejše požiranje naravnega okolja in ogrožanje domov, v nevarnosti so bile cele vasi. Belo-črni oblaki nad to lepo slovensko pokrajino ter že kmalu mejno področje z Italijo so v vetrovnem vremenu brez dežja terjali zelo obsežno posredovanje z vso možno tehniko in živo silo izurjenih gasilcev ter pripadnikov civilne zaščite, gozdarjev, meteorologov in predvsem letalcev, za odmetavanje vode iz zraka. Za zamejevanje in gašenje doslej najobsežnejšega gozdnega požara v naši deželi, ki je na koncu uničil neverjetnih 3.500 ha kraških površin, je bilo potrebno zelo široko angažiranje vsega znanja, tehnike in vrhunsko usposobljenih gasilcev. Zato je prispevek gasilcev iz številnih slovenskih krajev in občin pomemben tudi kot doktrina odziva in pomoči ob morebitnih bodočih naravnih nesrečah. Ter seveda odziv ljudi – gasilcev, ki so zapustili svoje družine, domove, iskali dovolje-

JOŽE MIKLAVC

nja v službah, pri delodajalcih in se odrekli domači podjetniški, obrtni delavnici ali delu na kmetiji. V našem primeru pa se je dvakrat za nekaj časa preselila »na pomoč« kar vsa družina. Kapo dol!

Učinkovito gašenje iz zraka, a brez klasičnega varovanja bi gorele vasi

Čeprav se je hitro izkazalo, da je najbolj učinkovito gašenje z združenimi letalskimi silami iz več sosednjih držav, bi brez fizičnega napada, sečnje in gašenja z vsemi sredstvi za gašenje gozdnih požarov zgoreli mnogi domovi, hiše, gospodarska poslopja vikendi in polja. Pa še veliko več ha gozdov, ki niso le lesna masa, temveč pljuča krasa. Zato so poleg domala vseh gasilcev kraških občin pri Gasilski zvezi Slovenije (GZS) pričeli načrtno taktično bitko s požari, saj so bile vremenske razmere vse slabše. Med številnimi gasilskimi zvezami in društvi (PGD) so se prijavi za intervencijo tudi Šoštanj – mesto, opremljena in izkušena za posredovanje za gašenje v naravi. V Občinskem gasilskem poveljstvu (GPOŠ) Občine Šoštanj so v sodelovanju in po načrtih Gasilske zveze Šaleške doline (OGZŠD) ter GZS določili tehnično opremo in gasilske sile, ki so ustrezale operativnim ciljem vodstva gasilske intervencije na Krasu. V izbrane ekipe PGD Mozirje, Radmirje, Gorica ob Dretih ter Luče so vključili tudi društva iz Šaleške doline, med njimi tudi PGD Šoštanj – mesto.

Poveljnik GPOŠ Boris Goličnik: Velika zahvala vsem, ki so v imenu naših gasilcev opravili plemenito gasilsko poslanstvo. Foto Jože Miklavc

»Gasilska družina« Ovčarjevih iz Skorna je idiličen vzorec v Sloveniji

V tej operativni skupini so se prijavi in bili sprejeti na različne dolžnosti **Benjamin Ovčar Benč**, namestnik domačega poveljnika, ter partnerica **Romana Ovčar**, njuna sinova Jaka in Miha ter hči, bodoča policistka Ajda. V operativni ekipi so dobili povsem različne zadolžitve glede na dosedanje gasilsko-taktične funkcije in izkušnje. Najdaljši staž od leta 1988 pri PGD Šoštanj ima Romana, Benča pa je iz Velenja v Šoštanj ter posledično med gasilce pripeljala »goreča« ljubezen do nje 9 let pozneje (1997). Ker jabolko ne pade daleč od

krošnje, so vsi trije otroci odraščali v tesnem stiku z gasilci in se zelo hitro »zastrupili« z adrenalinom, ki je spremljal starša. Enega za drugim so včlanili v društvo s popolnim zaupanjem v vodstvo in pravo družbo. Jaka leta 2002, Miha 2 leti za njim, Ajda pa leta 2007. »Kot zavedni gasilci smo veskozi zelo aktivni, saj imamo vsi opravljen tečaj za operativnega člana in se redno udeležujemo gasilskih intervencij. Trije smo vozniki C (kategorije tovornih vozil), trije prvi posredovalci, vsi z več opravljenimi specialnostmi.« Beno je v zadnjem mandatu pomočnik poveljnika PGDŠ, Miha pa skrbi za sistem in funkcioniranje radijskih zvez. Njihov dom v Skornem pri Šoštanju je prava gasilska baza. Ko je stekel dogovor za udeležbo na intervencijo »Gori nam Kras«, se je po običajnem obveščanju zagнал sistem hitrih priprav in odhod na oddaljeno požarišče v naravi Hudi Log ter Kostanjevica na Krasu. Divje akcije je bilo več kot dovolj, saj je ožen kar nekajkrat napredoval v neposredno bližino hiš, je obnavljal dogodek Beno Ovčar. Zato časa za razmišljanje o nevarnostih in o tem, ali bodo najini

Poveljnik in gasilska PETKA iz PGD Šoštanj – mesto po vrnitvi z intervencij na Krasu

Foto Jože Miklavc

družinski člani kos nalogam, ki so jim bile zadane, ni bilo. Kot društvo so v četrtek sodelovali z dvema voziloma: cisterno in poveljniškim vozilom, veskozi pa so delovali pod budnim očesom občinskega poveljnika Občine Šoštanj **Borisa Goličnika**, ki je prevzel delo vodje na sprejemu enot. Beno Ovčar: »Za razliko od kasnejše – sobotne intervencije, ko se je bolj kot ne čistilo in zalivalo požarne linije, smo bili v četrtek na prvi bojni liniji v neposrednem stiku z ognjem, dimom in vročino, ko so prišla več kot prav vsa naša usposabljanja, večšine in oprema. GZS nas je zaprosila za pomoč še enkrat, tokrat za kar 24-urno izmeno bitko z ognjenim vragom. V noči s sobote na nedeljo smo se prijavi Romana, Beno, Jaka in Miha, medtem ko nas je Ajda menjala v nedeljo zjutraj. Šoštanjčani smo bili udeleženi ponoči z 11 ljudmi, čez dan pa z 10 ter tremi vozili. Pomemben prispevek k celotni, v zgodovini Slovenije največji gasilski intervenciji.«

Čez noč in 12 ur ter še dnevno dežurstvo človeka izrpa

Zato je nujno, da je gasilskemu poveljstvu na terenu na voljo dovolj usposobljenih in na akcijo pripravljenih gasilcev. Tokrat jim je bila dodeljena

Nazaj so se prismejali srečni, nepoškodovani in deležni srčnih zahval domačinov za požrtvovalnost in tveganje.

Foto Jože Miklavc

pe v prejšnjih dneh ogenj dodobra dotokle tako z vodo združenih sil in več držav izpod neba kot tudi z varovanjem možnega širjenja na tleh, ki so širjenje sicer kilometrskih požarnih linij dodobra potokle.« Na Krasu so samo Šoštanjčani prebili kar 96 ur. Tako tudi gasilska družina Ovčar. Gasilci in drugi, ki so s skupnimi močmi premagovali napore ter zaustavljali napade požarnih verig, niso štedili moči in naporov, da bi se skupaj s prijatelji in kolegi gasilci pretolkli in obvarovali domove, naselja ter večje komplekse naravnega okolja. »Za vse napore in tveganje nam ni žal, saj smo bili več kot plačani s hvaležnostjo domačinov, z njihovo skrbjo za nas, predvsem tudi ob tem, da smo v akciji spoznali nove prijatelje – kolege, in to v okoliščinah, ko je bilo zares hudo,« je povedal Benč. »Zahvala gre tudi našim delodajalcem, ki nas v našem poslanstvu podpirajo, za razliko od mnogih drugih, ki ne razumejo, kaj pomeni klic na pomoč,« je sklenila vtise njegova »gasilska« žena Romana. Skupaj je pri gašenju požara na Krasu samo iz občine Šoštanj v treh izmenah sodelovalo 65 gasilcev s 24 vozili. »Hvala tudi vsem tistim, ki niso mogli biti del tega in so zagotavljali ustrezno in dovoljšno požarno varnost doma,« je sklenil pogovor Boris Goličnik.

Poveljnik GPOŠ Boris Goličnik in gasilci PGD Šoštanj – mesto, vsa družina Ovčarjevih

Foto Jože Miklavc

DOGODKI IN LJUDJE

Srečno, rudarji

Skoraj si ne znamo predstavljati vsakoletnega rudarskega praznika brez svečane rudarske povorke, pihalnega orkestra in skoka čez kožo. V Velenju je ta tradicija stara vsaj 61 let in tudi letos je bil stadion poln častnih rudarskih uniform.

V soboto, 2. julija, je skok čez kožo opravilo 34 novincev in se pridružilo 3857 skakalcem do sedaj. Častni skok je letos zbranim namenil **Franc Žerdin**, ki je bil tudi predsednik uprave Premogovnika od leta 1992 do 2003. Ob predstavnikih lokalnih skupnosti Šaleške doline je bil na tribuni tudi **Matjaž Han**, minister za gospodarstvo in tehnologijo. Osrednji govornik prireditve je bil **dr. Janez Rošar**, predsednik uprave. V svojem govoru je nanizal vrsto pomembnih informacij, med drugim je dejal: »Časi so drugačni, a s skupnimi močmi odstiramo poglede na naše delo. Ko čakamo na nekoga, da bo uvedel spremembe, smo sami sprememba. Že 147 let odkopavanja premoga nam dajejo zavezo, da se borimo za bodočnost. (...) V zadnjem letu se je odvilo nekaj pomembnih aktivnosti. Januarja je vlada sprejela Nacionalno strategijo v skladu za izstop iz premoga in prestrukturiranje regij v skladu z načeli pravičnega prehoda. Najkasneje do leta 2033 bo Slovenija ukinila rabo premoga za proizvodnjo električne energije ...« Pojasnil je, da se bodo tudi po letu 2033 izvajala dela in da to pomeni še vsaj 20 let izvajanja del. Večkrat je poudaril, da ni res, da lignita ni. Zadnji elaborat dokazuje, da so zaloge »težke« 102 milijona ton premoga in je s tem lignita še za nekaj desetletij. »Premoga je dovolj, vprašanje je samo stroškov proizvodnje in s tem cene.«

Kot rečeno, je svečani skok opravilo 34 novincev. Skok se opravi tako, da novinec stopi na sod, pred katerim dva preizkušena rudarja držita kožo. Na poziv komandanta parade pove novinec generalije, nato geslo, odgovori na vprašanje vodje, spi je vrček piva in na koncu skoči čez kožo.

Lepa tradicija, ki je vedno sprejeta z naklonjenostjo publike in z vzpodbudnim ploskanjem, tako da je sprejem poleg svečanosti tudi v bolj sproščeni maniri.

Častni skakalec dr. Franc Žerdin je leta 1970 maturiral v Velenju in 1976 diplomiral v Ljubljani ter končal študij leta 1993 z doktoratom. Upokojil se je leta 2003, a še vedno predava na fakulteti za energetiko in na neki način živi s premogovnikom, ki mu je skozi aktivna leta dal veliko znanja in energije. Kot strokovnjak je opozoril, da lahko, če se bomo odločili za zapiranje Premogovnika, ostane Slovenija brez tretjine električne energije, ker ni alternative, razen v dragem uvozu.

Slovesnost na stadionu se je zaključila s sproščenim druženjem rudarjev in njihovih sorodnikov ter prijateljev, ki so nedvomno ponosni na svoje »knape«. Optimistične besede župana Velenja **Petra Dermola**, da je prihodnost Velenja svetla, ne glede na to, ali bodo kdaj izstopili iz izkopavanja premoga ali ne, pa so upanje za mlajše rodove tega mesta, ki bi vsekakor radi ostali v njem.

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto Milojka B. Komprej

Foto Milojka B. Komprej

Foto Milojka B. Komprej

Proslava ob 31-letnici prvega prebeglega helikopterja JA na stran TO RS 151. helikopterske eskadrilje in dobitnikov znaka Golte 91

Na domu planincev Smrekovec v organizaciji OZVVS Šoštanj, Velenje, Zgornjesavinjsko-Zadrecke doline, ZŠC Velenje in 151. helikopterske eskadrilje se je odvijala osrednja proslava v počastitev tega dogodka, kakor tudi praznika 151. helikopterske eskadrilje in dobitnikov znaka Golte 91.

Na začetku dogodka je povezovalc **Drago Kolar** pozdravil vse goste in jim zaželel prijetno počutje na planinskem domu Smrekovec. Še poseben pozdrav je bil namenjen najbolj vztrajnim veteranom in vojakom pod vodstvom vodje pohoda **Janeza Skorniška**, ki so se podali na proslavo peš od spodnjega Brloškega do doma na Smrekovcu. Po pozdravu je sledila himna RS, nakar je Drago Kolar v besedi orisal spomine izpred 31 let.

Ob dnevu državnosti se tako rekoč na vsakem koraku in na najrazličnejših ravneh organiziranosti spominjamo številnih dogodkov, ki so kot kamenčki

povezali v mozaik vso pot od začetkov osamosvajanja Slovenije do razglasitve njene samostojnosti. K podobi tega mozaika so svojevrstno barvitost seveda dodala pogumna dejanja nekaterih naših domoljubov med osamosvojitveno vojno. Čast in slavo sta si nedvomno zaslužila prav pilot **Jože Kalan** in tehnik letalec **Bogomir Šuštar**, ki sta se odzvala klicu domovine in že drugi dan vojne iz JLA prebegnila na stran naše Teritorialne obrambe.

28. 6. 2022 je minilo 31 let, ko sta major Jože Kalan in tehnik letalec Bogomir Šuštar z lahkim helikopterjem takratne Jugoslovanske ljudske armade SA 341 gazela prebegnila na stran Teritorialne obrambe Slovenije. Ob obeležitvi 10. obletnice leta 2001 so se dogovorili, da se vsi, ki so povezani s prevzemom, maskiranjem in varovanjem helikopterja gazela SA 341, prvega helikopterja Slovenske vojske, vsako leto srečajo v spomin na to obletnico. Poveljstvo sil Slovenske vojske je leta 2004 sprejelo odločitev, da je 28. junij dan **151. HELIKOPTERSKE ESKADRILJE SV.**

Helikopter gazela je bil skrit in varovan nad hotelom Golte **11 dni** v času od **28. junija do 9. julija 1991**, nakar sta pilot Jože Kalan in tehnik letalec Bogomir Šuštar helikopter gazelo prestavila na to lokacijo, Planinski dom na Smrekovcu, kjer smo bili zbrani. Tu je helikopter skrival in varoval **133. vod TO KS Bele Vode od 9. julija do 10. julija 1991**, posadko helikopterja pa je na tej lokaciji 133. vod TO KS Bele

Foto arhiv OZVVSŠ

Anica Skornšek iz Skorna praznovala 90 let

26. julija 2022 je 90. rojstni dan in god praznovala Ana Skornšek iz Skorna pri Šoštanju. Domači in prijatelji jo kličejo kar **Anica**, rodila pa se je leta 1932 **Mariji in Martinu Hudeju**.

V številni Hudejevi družini, ki se ji je po domače reklo »pri Kortniku«, je bilo devet otrok, šest fantov in tri dekleta. Anica se je rodila kot peti otrok v družini, svoje otroštvo in mladost pa je preživela na kmetiji, kjer je znala poprijeti za vsa dela in opravila. Pri 27 letih se je poročila s Francem Skornškom, ki je prav tako prihajal iz Skorna iz družine z devetimi otroki. Na domači kmetiji sta dobila parcelo in zgradila novo hišo, rodila pa sta se sinova Pavli in Roman. Pred dvema letoma je izgubila moža Franca, so ji pa v tolažbo poleg sinov in obih snah

še vnukinja, trije vnuki in osem pravnukov. Zadnja leta preživlja v domu Zimzelen v Topolšici in se zna kljub zdravstvenim težavam nasmejati in poveseliti. Tako je bilo tudi na praznovanju okrogle obletnice na Turistični kmetiji Pinat, kjer so ji za častitljiv jubilej poleg domačih in sorodnikov voščili še župan

MATEJ SKORNŠEK

Občine Šoštanj Darko Menih, predsednik Krajevne skupnosti Skorno Florjan Matej Skornšek, predsednik Turističnega društva Skorno Srečko Stropnik in župnika Jože Pribožič ter Vinko Čonč.

Foto osebni arhiv

LEON STROPNIK

Vode varoval še nadaljnjih 12 dni. Zaradi varnosti bila je gazela zopet premeščena na novo lokacijo, in sicer na domačiji **Rezoničnik, po domače Leskovšek, v Zaloko nad Belimi Vodami**. Tam je bil helikopter varovan in skrit **6 dni, od 10. julija do 16. julija 1991**, potem pa dokončno premeščen v lopo pri domačiji Juvan, po domače Žohar. Gazela je bila skrita v tej lopi **od 16. julija do 13. novembra 1991**, ko so jo na letališču Lajše naložili na tovornjak in odpeljali v Avstrijo na popravilo oziroma servis.

Na proslavi so nas nagovorili v imenu 151. helikopterske eskadrilje poveljnik major **Miha Vencelj**, ki je poudaril, da so v enoti ponosni, da lahko na ta pomemben dan praznujejo svoj praznik. Na koncu govora so se s simbolnim darilom zahvalili bivšemu poveljniku **Branku Reku**. Slavnostni govornik je bil predsednik ZVVS generalmajor **Ladislav Lipič**, ki je poudaril, kako so v vsaki vojni pomembni nacionalni mediji, ki poročajo doma in po svetu. Na koncu govorov je podživel dogodka izpred 31 let tudi protagonist pilot Jože Kalan, ki je pojasnil, da sta se pravilno odločila, ko sta za pobeg izbrala lokacijo Golte–Smrekovec, kamor se še danes rada vračata. Vsi govorniki so poudarili pomen tega dogodka.

Po končanem uradnem delu je sledila pogostitev dobrot z žara in druženje v lepem vremenu.

Zanimivo na Glavnem trgu

Kako dolgo že deluje medgeneracijsko središče v Šoštanju?

Z izvajanjem aktivnosti v Medgeneracijskem središču Šoštanj je Ljudska univerza Velenje pričela v letu 2018. Od takrat naprej ponujamo program različnih aktivnosti za vse generacije, ki so za udeležence brezplačne. Medgeneracijsko središče Šoštanj in aktivnosti, ki v njem potekajo, sofinancira Občina Šoštanj.

Kdo so udeleženci, ki prihajajo v prostor?

V prostor, ki se nahaja na Glavnem trgu 7, prihajajo udeleženci različnih generacij. Predvsem je največ obiska s strani osnovnošolskih otrok in starejših občanov. Udeleženci pri nas lahko aktivno preživljajo prosti čas in pridobivajo različna nova znanja in informacije.

Kakšen urnik imate?

Medgeneracijsko središče je odprto ob ponedeljkih, sredah in četrtek od 9.00 do 15.00, z izjemo praznikov. Med 9.00 in 12.30 poteka program za odrasle, od 12.30 do 15.00 pa za otroke.

Kakšne vsebine ponujate mlajšim?

Otroci lahko po končanem pouku pri nas aktivno preživljajo prosti čas, pomagamo jim pri domačih nalogah in nudimo učno pomoč. Predvsem pa skupaj preživljamo čas ob ustvarjanju, igranju na prostem, igranju družabnih iger ter sproščenem druženju. Za otroke je na voljo tudi aktivno in ustvarjalno preživljanje prostega časa med zimskimi in poletnimi počitnicami. Še ves avgust bo pri nas pestro in zabavno, zato vabljeni osnovnošolski otroci, da preostanek počitnic preživijo v naši družbi.

Kakšne starejšim?

Za starejše je na voljo individualna pomoč pri uporabi računalnikov in pametnih telefonov, enkrat tedensko potekajo delavnice učenja slovenskega jezika za priseljence, v pomladnih mesecih smo imeli tedenske sprehode za starejše občane. Za zdravo telo. Enkrat mesečno izvajamo delavnice Polepšajmo si dan s pogovorom, v jeseni pa bomo pričeli tudi z delavnicami učenja osnov angleškega jezika za starejše.

Se kdaj programi združijo?

Delavnice so večinoma tematske in nekatere namenjene otrokom, nekatere pa odraslim, zato se po navadi ne združujejo. Neformalno druženje je včasih tudi medgeneracijsko obarvano.

Koliko udeležencev ga približno obiskuje?

Aktivnosti kontinuirano obiskuje približno 20 otrok in 25 odraslih. Občasno pridejo tudi drugi občani po nasvet glede možnosti izobraževanja, uporabe digitalne tehnologije ali na neformalni pogovor. Veseli smo vsakega novega posameznika, ki nas poišče, ker si želi pridobiti novo znanje, potrebuje kakšno koristno informacijo ali pa pride zgolj na neformalno druženje.

Kakšen večji projekt v tem obdobju ali pa kakšnega, ki je združil generacije?

V sodelovanju s Kulturnim društvom Harmonija Šoštanj smo v mesecu marcu organizirali razstavo unikatnih glinenih izdelkov v Mestni galeriji Šoštanj z naslovom »V materinem objemu«. Izdelki so nastajali na začetni ustvarjalni delavnici glinice, ki je potekala v medgeneracijskem središču.

Načrti za jesen.

Poleg utečenih dejavnosti, ki že potekajo in jih udeleženci poznajo, jeseni načrtujemo izvedbo nove delavnice z naslovom Prvi koraki v angleškem jeziku, ki bo namenjena starejšim. V sodelovanju z Vilo Mayer se dogovarjamo za izvajanje likovnih delavnic za otroke, decembra pa si želimo zopet izpeljati božični bazar, ki ga bomo letos pripravili tudi v sodelovanju z otroki.

MILOJKA B. KOMPREJ

Vaše mnenje o dejavnosti v Šoštanju?

Medgeneracijsko središče, ki se nahaja v samem centru Šoštanja, ponuja prijeten in varen prostor, kjer se lahko družijo različne generacije, občani pa pridobivajo nova koristna znanja in sklepajo nova prijateljstva. Vabimo vse posameznike, ki si želijo novih znanj, iščejo koristne informacije ali neformalno druženje in pogovor, da nas obiščejo ali pokličejo za dodatne informacije po telefonu. Z veseljem vas pričakujemo!

Odgovore sta oblikovali Lidija Praprotnik in Alenka Špeh.

Kontaktne informacije:

Medgeneracijsko središče Šoštanj, Glavni trg 7, 3325 Šoštanj, Tel: 070 978 503

Foto Milojka B. Komprej

Foto Milojka B. Komprej

Dotik sivke

Danes je naš tempo življenja prehitel, zato se je treba velikokrat zavestno umiriti, zadihati in sprostiti. S tem namenom sta Ana Kugovnik z Ekološke kmetije Kugovnik in Katarina Meža, ustvarjalka z imenom Dekle v cvetju, 9. 7. 2022 v Lazah pri Velenju organizirali dogodek DOTIK SIVKE. Odvil se je v idilni naravi, v hribovitih nasadih prave sivke Ekološke kmetije Kugovnik in je udeležencem pričaral edinstveno, aromatično doživetje.

Na dogodku se je odvijal pester program. V okviru delavnice Sivkina zgodba in izdelava šopkov so se udeleženci sprehodili med nasadom prave sivke, se seznanili z zgodbo domačije, pridelavo eteričnega olja in hidrolata prave sivke s kmetije

Foto Si fotografija

Kugovnik ter njuno vsestransko paletu uporabe. Prav tako so ročno s srpi, kot nekoč, našeli sivko, iz katere so kasneje izdelali svoje dišeče šopke in butarice. Šopke so popestrili z barvitimi rožami iz cvetlične njive, ki jih skupaj z babico vzgaja Dekle v cvetju.

Udeleženci so svet čutil spoznali skozi Sivkino kopel, na katero jih je popeljala Maja Žerovnik iz Zeliščarne Babave v Gornjem Gradu. Sivkina kopel ni to, kar se sliši, saj gre za senzorične aktivnosti, ki so sestavljene iz več povabil, s katerimi prebudimo svoje čute. Udeleženci so se med obredom povezali z naravo, umirili in ga zaključili s čajanko. Prakso joge je vodila certificirana učiteljica hatha joga Ivana Pranjić iz Velenja. Osrednja tema je bila odpiranje srčnega centra in čutil. Vsak, ki se je udeležil joge, je z gibi in pravilnim dihanjem začutil občutek prečiščenosti in svobode, prelep razgled ter uporaba eteričnega olja in hidrolata prave sivke pa sta ponujala okolje za popolno sprostitvev. Med samim dogodkom je potekalo portretno fo-

Foto Si fotografija

FOTOANEKDOTA

JOŽE MIKLAVC

Na koruzi 50 let, to te mora fejest srbet

Ob glasbenem avizu poročne koračnice na srečanju jubilejnih poročnih »zlatih« parov upokojevcev iz vse doline so se jubilarji zbrali na plesišču Rdeče dvorane in vsi, ki so zmogli zavrteti svojo izbranko, so se prav srečni objeli v tako prijeten dogodek, ki so ga doživeli domala brez stroškov. Pa v prvi družbi in z iskrenim privoščilom zbranih za »še« veliko vitalnih let skupnega življenja. Od dveh društev upokojevcev iz občine Šoštanj se jih je ponovno »ženo« kar 15, tudi 60 in 65 let več ali manj zvesti. Preden je sledila zdravica in pogostitev, so po zaslugi Vladimíre Tisnikar, podpredsednice ŠPZDU, izbrali še »zlato par« in tokrat prvič edini par »koruznikov«, ki sta tako ali drugače 50 let tiščala skupaj. Antonija Jelenko in Stane Ramšak iz Pake pri Velenju, ki sta več ali manj srečno preživela pol stoletja v neporočenem sožitju, imata dva otroka in vsi so srečna družina. »Še ločiti se nisva mogla, ko je zaškripalo,« je vsa vzhicena dejala upokojena konstruktorica strojnih naprav in nekdanji družbi ESO d. o. o. Tončka Jelenko. Ko je »ta-glavni« za koruzne zadeve Franc Vedenik obe ma »izven-zakoncema« obesil okrog vratu »zlate« storže koruze, sta jubilarnta želela, da bi čimprej spet bila v svojem kvartirju in potrdila svoj pol stoletja nedefiniran stan. Stane je čez ramo objete ljubice dejal za press ... Važno da je »ljubav«, lepo je, da se imava, kadar nama paše!

Foto Jože Miklavc

Šoštanjčani so se po 50 letih ženili v Velenju

Skupinska poroka v okviru Pokrajinske upokojenske zveze Šaleške doline

Na največji skupinski poroki v Šaleški dolini so se po večdesetletni tradiciji v Rdeči dvorani v Velenju 8. julija »poročili« številni železni, diamantni in zlati pari. Med njimi tudi 3 pari iz DU Ravne ter kar 15 v okviru DU Šoštanj. Vseh spominskih jubilejnih porok se je od evidentiranih 60 udeležilo kar 42. Od tega en par železne poroke (65 let skupnega življenja, **Silva in Jože Krk** iz Škal), 9 diamantnih (60 let) ter kar 32 zlatih parov (za 50 let poročne zvestobe).

Šaleška pokrajinska zveza društev upokojencev (ŠPZDU) je tudi letos povabila k sodelovanju na prireditvi Sprejem in počastitev jubilejnih spominskih poročnih parov t. i. železnih, diamantnih in zlatih poročenih parov iz 11 društev upokojencev (DU) in kluba upokojencev (KU) Gorenje. Ob slovesnem dogodku, ki ga je pripravljala skupina sodelavcev prostovoljcev ŠPZDU s predstavniki društev in njihovih vodstev, so prvič izvedli tudi srečanje članov in vodstev društev, da so pospremili jubilate na prisrčen dogodek z druženjem ter delno pregledom delovanja. Veliko športno dvorano je zapolnilo več kot 450 udeležencev. Pare so pospremili do prevzema spominske listine v mapi, praktičnega darila, šopka cvetja in na spominsko »poročno« fotografiranje s predstavniki društev. Nekatere so spremljali svojci, saj prav vsi pri 70 ali več letih niso več tako čili in iznajdljivi, da bi zmogli spremljati čustven in več kot 2 uri dolg program brez dodatne opore bližnjih.

Praznik s tradicijo, a tudi priznanje prirediteljem

Zbrano množico sta nagovorila **Milan Tepej**, predsednik DU Škale (tudi kot osrednji voditelj prireditve), predsednik pokrajinske zveze **Franc Vedenik** ter kasneje predstavnica Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS), podpredsednica **Vera Pečnik**. Vedenik je predstavil sedanj položaj, organiziranost in osrednje cilje pokrajinske upokojenske organizacije ŠPZDU s poudarkom na skrbi za vse starejše ljudi, za bolne in tiste v socialnih stiskah. Zavzel se je za informiranje o delovanju posameznih društev, pokrajine ter za vključitev v posamezna društva. Tu namreč izvajajo več projektov za starejše, številne aktivnosti za prijetno preživljanje starosti, zdravstvena predavanja, rekreacijo, športna tekmovanja ter povezanost z občinami, kjer društva uspešno delujejo. Prav tako so povezani močni, upravičeno računajo na sofinanciranje posameznih projektov, ki so splošnega pomena ter v interesu občin in države. Vedenik je nakazal uspehe delovanja in posamezne aktivnosti v zadnjih nekaj letih ter se zahvalil vsem prirediteljem, ki so z veliko skrbnega dela opravili pomembno delo ter poročenim parom jubilatam priredili tradicionalno prijetno srečanje in razvedrilo. Za

JOŽE MIKLAVC

Predsednik Šaleške pokrajinske zveze upokojencev Franc Vedenik je krepko stisnil roko in podaril šopke Rozaliji in Ferdinandu Krku.

Foto Jože Miklavc

Spominska slika zakoncev Danice in Antona Soviča po 50 letih

Foto Jože Miklavc

Ponovno sta se vzela tudi Cecilija in Anton Šmon.

Foto Jože Miklavc

zaključek je omenil tudi vse boljše sodelovanje z župani in njihovimi sodelavci občin Šmartno ob Paki, Šoštanj in MO Velenje. V krajše razprave so se prijavi tudi vsi trije župani: **Janko Kopušar**, **Darko Menih** ter župan MO Velenje **Peter Dermol**.

Priznanje za delo vodstvu ŠPZDU in društev so izrazili vsi gostje

Skupno sporočilo je bilo, da društva upokojencev solidno delujejo in tako starejšim omogočajo veliko prostočasnih aktivnosti ter različne vrste pomoči in skrb, da osamljeni ne ostanejo neopaženi in bolni pozabljeni. Zagotovilo o sodelovanju in pomoči v nastavljenih okvirih ter delovanju ŠPZDU so izrazili vsi trije, ki so delno sofinancirali tudi to prireditev. Priznanje za zelo aktivno delo in sodelovanje z ZDUS je izrekla, kot že več let doslej, tudi v imenu predsednika ZDUS **Janeza Sušnika** podpredsednica Pečnikova, ki je še posebej omenila uspešno delo ekipe ŠPZDU na ravni celotne zveze ter vodstva večine društev in kluba upokojencev Gorenje. Parom in gostom iz vseh društev je zaželela še veliko zdravja in vitalnih skupnih let v družinskih skupnostih ter lep praznik poročenih jubilatov, ki ima v Šaleški dolini že večdesetletno tradicijo.

Čestitke in veselo družabno srečanje

Prireditelji so nato naprosili častne pokrovitelje (poročne priče), župane ter predsednice in

predsednike društev in kluba, da so sodelovali pri zaključni slovesnosti. Tudi ob tem je bilo slišati samo lepe zgodbe in voščila občanom, ki so lahko ponosni, da so postavili na noge mlade družine ter se v svojih krajih vključujejo v družbeno in društveno življenje ter tako veliko prispevajo k varnemu staranju, dobremu počutju in praviloma dolgemu, bogatemu življenju. Nato so vsem prisotnim vročili spominska priznanja za dolgoletno skupno življenje in plemenitost ustvarjanja družine, temelja vsake skupnosti. Slišati je bilo tudi čestitke za podelitev visokega občinskega priznanja MO Velenje predsednici DU Vinska Gora **Anici Lamot** in predsedniku DU Velenje ter ŠPZDU **Francu Vedeniku**. Nagradi jima bodo vročili 20. septembra na slavnosti seji Sveta MOV. Ob prijetnem kulturnem programu, ki so ga izvedli MePZ DU Paka, skupina Vingosi iz Vinske Gore ter na koncu ansambel skupina Kaval, ob poročni koračnici, se je »zgodilo« še jubilejno poročno fotografiranje s »pričami« ter skupinska slika s »svati«. Po zaobljubah so nekateri pari tudi zaplesali in se zadržali v prijetnem druženju. Iz **DU Ravne** pri Šoštanju ter **DU Šoštanj** so k spominskemu dogodku pristopili poročni pari: Iz DU Ravne za 50 let skupnega življenja: Danica in Anton Sovič, Cecilija in Martin Šmon, Rozalija in Ferdinand Krk. Iz DU Šoštanj za 65 let Danica in Jože Delopst ter Antonija in Zdravko Drvarič; za 60 let zakona

Marta in Zdravko Golob; za 50 let (zlati jubilej) pa kar 12 parov: Marija in Tomislav Bahun, Sinja in Darko Čepelnik, Marjana in Milan Hudej, Marija in Ludvik Kavčnik, Jožica in Ludvik Kodrun, Marica in Stanko Kovač, Elizabeta in Miloško Kumer, Angela in Ivan Rednak, Branka in Stanko Štrigl, Jelka in Anton Zajc, Zofija in Ivan Zajc ter Dragica in Jože Zep. Skupaj iz DU Šoštanj kar 15 parov »zlatoporočencev« je rekordno število jubilatov, s področja občine Šoštanj torej kar 18. Vsem iskrene čestitke namenjata poleg župana **Darka Meniha**, ki je vsem čestital že osebno ob dogodku, tudi predsednika društev **Branimir Drev** in **Janko Zelcer**.

Pred matičarja ŠPZDU sta stopila Marica in Stanko Kovač iz Gaberka.

Foto Jože Miklavc

Poročne šopke so poklonili 42 jubilejnim parom DU Šaleške doline.

Foto Jože Miklavc

Skupinska slika jubilejnih poročnih parov Šaleške pokrajinske zveze upokojencev letnika 2022

Foto Jože Miklavc

Mama vseh krem

111 let blagovne znamke Nivea

Nivea – kulten, brezčasen, klasičen, privlačen in univerzalen pločevinasti lonček s snežnobelo kremo, je pred 111 leti povzročil revolucijo v negi kože. Iznajdba prve stabilne emulzije vode in olja, imenovane eucerit, je postavila temelje vsem drugim kremam in blagovnim znamkam. Nivea v prepoznavnem modrem pločevinastem lončku je v 111 letih postala del našega vsakdanjega življenja in ena najbolj razširjenih blagovnih znamk na svetu. Pripeli so ji kar vzdevek: »mama vseh krem« – na dan namreč izdelajo več kot 500.000 modrih lončkov in proizvedejo 50 ton kreme.

Nivea – latinsko nix, nivis (sneg). Belo barvo kreme določa eucerit – emulgator, ki ga je leta 1911 razvil dr. Isaac Lifschütz. Ta sestavina je prvič v zgodovini omogočala združitev vode in olja v stabilno, snežnobelo podlago kreme, prvo emulzijo, ki je ostala kompaktna in ni razpadla. Prvotna sestava se je z leti komajda kaj spremenila, saj je to nežno in nevsiljivo parfumsko olje postalo klasika med dišavami kozmetičnih krem. Ta združuje svežino bergamotke in pomaranče, ki ju dopolnjujejo sivka, vrtnica in španski bezeg ter kanček šmarnice.

Ustanovitelji Nivee:

- farmacevt dr. Oscar Trolowitz (ustanovitelj Beiersdorfa) – leta 1890 je od Hamburškega farmacevta Paula C. Beiersdorfa kupil laboratorij za dermatoterapevtske izdelke,
- profesor dr. Paul Gerson Unna (svetovno znani dermatolog) – imel je svojo dermatološko kliniko in je s svojimi članki o Beiersdorfovih izdelkih v publikacijah okrepil mednarodni ugled podjetja,
- kemik dr. Isaac Lifschütz – izumitelj emulgatorja eucerit (prevod: »lepi vosek«).

Sprva so svoja odkritja želeli tržiti v medicini, a so z inovacijo raje povzročili revolucijo na trgu kozmetičnih izdelkov z novo kremo za kožo. Lifschütz je patent za eucerit prodal Trolowitzu, ki je ves čas želel z Niveo osvojiti trg kot s kremo za kožo in kozmetično kremo. Že leta 1914 so bili Beiersdorfovi izdelki naprodaj po vsem svetu.

Spomnimo se tudi znamenite Niveine embalaže. Leta 1911 je bil pločevinasti lonček blede rumene barve in okrašen z nežnimi vrtnicami v takratnem modernem slogu art nouveau. Na željo vodje oglaševanja v podjetju Beiersdorf, ki je želel, da nova embalaža odraža osnovne vrednote modre in bele barve (v psihologiji barv modra predstavlja jasnost in zanesljivost, poštenje in odgovornost, bela pa je barva nedolžnosti in čistosti), so koncept embalaže razvili leta 1925 po navdihu znamenite nemške šole oblikovanja Bauhaus. Vse od takrat je bila embalaža kreme Nivea veliko več kot le aluminijasta embalažna konzerva. Pravila oblikovanja pri znamki Nivea so stroga, saj mora biti razdalja med črkama N in I natanko 4/5 širine črke I, medtem ko je kemična sestava zaščitene modre barve lončka skoraj tako varovana skrivnost kot formula same kreme.

Danes družino blagovne znamke Nivea sestavlja preko 500 različnih izdelkov, kar predstavlja največjo in najbolj prodajano znamko za nego kože na svetu.

Foto splet

MARKO POTOČNIK

NAŠA DRUŠTVA

Izlet v Koper in okoliško gričevje

V soboto, 11. junija 2022, smo se člani društva Vulkan Bele Vode odpravili na izlet v Koper in okoliško gričevje, ki ga je za nas organizirala agencija Autentica. Ob 6. uri zjutraj smo avtobus napolnili s pijačo in se odpeljali proti morju.

Na poti smo pobrali še nekaj naših članov, tako da je bil avtobus poln do zadnjega sedeža. Prvi postanek na Lomu smo izkoristili za malico in WC, nato pa odbrzeli proti Kopru, kjer smo bili ob 9. uri dogovorjeni z našim vodičem Bogdanom. Zapeljali smo se proti središču Kopra. Dan je bil prekrasen, sončen, z nekaj osamljenimi oblaki. Po kratkem sprehodu skozi očarljivo staro mestno jedro Kopra smo v Luki Koper pred ogromno turistično ladjo naredili nekaj obveznih skupinskih fotografij. Nato smo imeli uro in pol prostega časa za kavico ali sladoled ob morju. Ob 11. uri smo se spet srečali pri avtobusu in se odpeljali proti Šavrinskemu gričevju. Na poti smo si lahko ogledali dolgo procesijo motoristov, ki so bili ravno v tem času namenjeni iz Portoroža v Koper. V Portorožu je te dni namreč potekalo 29. evropsko srečanje lastnikov motorjev Harley-Davidson, ki velja za enega izmed največjih motorističnih dogodkov v Evropi. Bili so prava paša za oči. Kmalu smo prispeli v vas Pomjan (342 m. n. v.), ki je najvišje ležeča vas v Šavrinskem gričevju. Na začetku vasi smo imeli čudovit pogled na celoten Tržaški zaliv, v daljavi v megli pa so se videli celo Dolomiti in Julijske Alpe. Pričakala nas je domačinka, oblečena v šavrinsko nošo. Povedala nam je veliko zanimivosti o življenju šavrink, o vasi Pomjan in njeni zgodovini. Skupaj smo se sprehodili po idilični vasi in si ogledali njene znamenitosti. Dan se je že prevešal v popoldan, čas je bil za kosilo. Na turistični kmetiji Pri mlinu v Pučah so nam postregli z istrsko mineštro in domačim zavitkom. Po kosilu smo se odpeljali do vasice Krkavče. Ogledali smo si skrivnostni krkavški kamen, ki naj bi med drugim vplival na plodnost. Skozi vasico Krkavče smo se peš spustili do osrednjega dela vasi Krkavče, kjer je cerkev sv. nadangela Mihaela, ki stoji na živi skali. Prijazni oskrbnik Pavel Goja nam je razkazal cerkev in nam povedal kar nekaj zanimivosti. Nato smo pot nadaljevali do Srgašev, kjer smo si ogledali oljarno Krožera. Poleg ogleda proizvodnje smo oljčno olje lahko tudi poskusili in ga kupili za domov. Naša zadnja postaja je bila vinska klet v Marezigah. Gospod Vilij Bržan nas je popeljal po svojem lepo urejenem vinogradu, na katerega je lahko upravičeno ponosen. Na lepo urejeni senčni terasi nas je pričakala polna miza dobrot. Gospod Bržan in njegova soproga sta nas poučila, kako se okuša vino, in skrbela, da smo njihova vrhunska vina tudi vsi poskusili. Zelo okusen narezek je bil pika na i. Sonce se je

že počasi približevalo morju, zato smo se morali počasi posloviti. Naš vodič Bogdan nas je celo pot oskrboval s pravo mero informacij, humorja in dobro glasbo. V Kopru smo se od njega poslovili. Nas pa je čakala še vožnja do Belih Vod, ki je bila, kot vedno na naših izletih, zabavna, raz-

BARBARA PERNEL

posajena in polna smeha. Domov smo prispeli malo pred polnočjo, utrujeni, a polni lepih vtisov. Dobili smo veliko novega znanja in preživeli prelep sobotni dan v družbi prijateljev.

Foto arhiv društva Vulkan

Foto arhiv društva Vulkan

Foto arhiv društva Vulkan

POLETNA REPORTAŽA LASTOVO

10. planinarjenje planincev Šaleške doline po otokih Jadrana Lastovo – morje (2. del)

Kot je bilo pesniško že zapisano, so se koncem maja do začetka junija planinci Šaleške doline in nekateri pridruženi iskalci avantur ter raziskovanja planinskega sveta ob Jadranski obali ter na otočja najbolj sinjega morja na svetu namenili raziskati vsako večjo rtino v naravnem parku Lastovo.

Cilj tokratnega jubilejnega podviga je bil spoznavanje vrhov in planin med malim morjem Slovenije vse do neverjetnih skoraj 1000 km do južnega predela Črne Gore. Cilj otočje Lastovo je bil dosegljiv prej kot v 12 urah, nekateri vrhovi na otokih Lastova, kot že opisano v reportaži udeleženske, romantične planinke **Milojke B. Komprij** v Listu 6. Zaradi obsežnosti dogajanja, ki je potekalo razdeljeno v vsak dve skupini dnevno ter na rahle vzpone na male gore in za posebne »morje-kusce« po arhipelagu otočja in ponekod indigo plavem morju.

Turistično-planinski podvig v Dalmaciji

Če se izognemo vsej logistiki po cestah in trajektni mokri cesti blizu skrajni točki meje med Hrvaško in Italijo, je ostalo izletnikom velik časovni delež za romantike.

Zaliv Zaklopatec je najlepši z vrha Crvene Griže.

Foto Jože Miklavc

Iz Šaleške doline je potovanje do 700 km oddaljenega neokrnjenega otočja Lastovo, ki ga sestavlja skupina manjšega otočja ter otokov Mrčara, Prežba in osrednjega otoka Lastovo. Tamkajšnje do nekaj nad 400 m visoko zeleno gričevje z nekaj skalnimi rtinami je veliko obetalo že po legi in poetično posejanimi desetimi »ptičjih« otokov, sestavino kamenin in avtohtone, vedno zelene flore. Pa tudi pester zgodovine, saj je bila za pomorščake vedno pomorska baza za priprave na osvajanje Dubrovnike republike. Modrina vode, ki obliva te hrvaške navtične biserne turizma, je slikovitemu vablu dodajala dodaten čar. Po prvi noči počitka so se rodili dnevi lepega vremena.

Z barko med otoki in vrnitev do pristana pri hotelu osamljenih Solitudo

Ob dobri vremenski napovedi brez pretiranega valovanja morja je bilo plutje stare ribiške barke (ene od skupin) pričakovano mirno. Tako so udeleženci lahko podoživljali morske zgodbe morjeplovcev iz davnine pristnega potomstva, Lastovčana domačina ribiča in turističnega avanturista Ivica. Svoje zgodbe je pripovedoval med zvoki valovanja morja in zamolklim truščem, starega »dizelaša« tako prepričljivo, da je večurna plovba minevala prehitro. Oči potnikov so pijale slikovite plaže, zelene gozdnate podrasti, borovce in številne značilne otočke med belimi lisami peščenjakov z zalivi in skalnimi zatrepji. Poezija, so vzdihovali sopotniki na preprosti ribiški

JOŽE MIKLAVC

barki. Ob degustaciji na otočju pridelane vinske kapljice ter eliksirji namočenih dalmatinskih travic, sliv in fig ter kasnejše spoznavanja vse-zdravilnih čudežnih krem so že dali čutiti, da se tod, daleč v morju, kamor sence gorovja Biokovo nikdar ne sežejo, živi brez vseh skrbi. Izkušen, še vedno mlad in vitalen morski volk Ivica, ki mu je barko krasila njegova krasna hči Dalmatinka, je ponosno razlagal o besnenju morja, kadar ima hudič mlade, pa zgodovino še izpred njegove mladosti, ko so se tod podili sovragi vseh vrst in iz zraka, kopnega in morja merili moči med seboj ter z neznanim sovražnikom. To so bili oni sami, kot že pred stoletji, ko so ta lepi svet boginje Dalmacije osvajali bojevniki vseh morjeplovniških držav bližnjega Vzhoda, pa Evropejci od Španije do Rima ter še zlasti osrčja takratne Hitlerjeve fašistične mašinerije. Vsi so si pomolili zobe, resda za ceno mnogih življenj in trpljenja ljudi domačinov, je učil kapitan zlizanega ribiškega čolna »Glasni Ivica«. V nekaj urah smo srečno obpluli osrednji otok v zahodni in naprej severni smeri malo naselje Zaklopatec, Skriveno Luko in nazaj mimo pristanišča v kraju Ulbi do kraja Pasadur z znamenitim mostičem pri edinem hotelu z našo namestitvijo.

Turistični del je načrtovala skupina treh vodnikov na čelu z Nevenko Švener

Raj, že kar meka za fotografske navdušence je na otočju naravnega parka Lastovo z otočki in otoki kontrast modrega morja, zelenih borovcev in pinij ter kljub pomanjkanju padavin še vedno povsem zelene šikare ter rdeče karminastih kamenin ob kontrastu z belim peščenjakom. Nad laguno Skrivena Luka in zaselkom Portorous (nič skupnega z našim Portorožem), na rtu Pašić nad Veje Stijenami se bohoto še vedno dominantni, menda drugi največji jadranski svetilnik. Na več vrhovih pa je še vedno nameščena protiletalska in pomorska navigacijska tehnika z radarji in nedvomno tudi satelitsko navigacijo za sodobno obrambo v okviru Nata. Tod so jasno

označene varnostne cone in je vedenje pohodnikov docela nadzorovano. Prav zaradi nekaterih omejitev pristopa v notranjosti osrednjega otoka je bila plovba v dveh skupinah pravo doživetje na obalnem delu morja.

Po arhipelagu Lastova z ribiško barkačo in »kapitanom« Ivico

Barkača je odpeljala izpred hotela Solitudo (za osamljene?!), skozi zaliv Makarac, mimo male luke za pristajanje trajekta in jaht Ulbi, dalje skozi ožino Vlašnika in otokov Prežba ter Mrčaro po zahodni smeri otokov. Pod polotokom Prehodišče mimo znamenitega Zaklopatec pod planoto in mestom Lastovo ter okrog severno vzhodne obale, mimo slikovitega predela Veje Stijene z vrhom Struga. Še obplutje vhoda v Skriveno Luko nazaj do pristana pred hotelom. Dovolj za pol dneva, ki ga je bilo treba izkoristiti še za kopanje v dokaj »sveži«, a kot solza čisti vodi. Kot je bilo že opisano, so bili zelo lepi in prijetni razgledi s kopnega na priobalno morje, postanki in male pogostitve z degustacijo otoških specialitet ter vina. Za zapečene planince je bilo dovolj nekaj smeri vzponov z razgledi in raziskovanjem zanimivosti, za prave alpince pa ni bilo ravno naporne hoje, saj je na Lastovu dostopen le najvišji svet svetega Juraja ter nekaj višji, do 800-metrski vrhovi, ki pa jih imajo vojaške baze za svoje namene.

Umirjeni, še hladni večeri so presekali vsak dan na dvoje

V šestih dneh je največjim navdušencem še vedno ostalo ravno dovolj časa za večerno sproščanje ob glasbi, ki sta jo v živo izvajala glasbena zanesnjaka, profesionalca **Zmago Ojsteršek** in **Darko Mlakar**. Izostal ni niti majhen koncert presenečenja ob nastopu domače vokalne ženske skupine Klapa Ladesta, posebej za goste Relaxa iz Slovenije. Bonus darilo organizatorice ture Nevenke Švener. Tako hotel Solitudo, ki je nudil popolno

Avtohtono rastoč citrus je bogato obrodil.

Foto Jože Miklavc

udobje in solidno prehrano, še malo ni spominjal na dolgočasne in razočarane goste. A, sta kar dva obiska »lastovičjega gnezda«, slikovitega mesta Lastovo, dodala ob dveh izmenah poživitevna odmerka dobre volje in okušanja domače pristne otoške kapljice, sokov orientalskega sadja in gurmanske dodatke s spoznavanjem prvih turistične ponudbe.

Za september pri PD Velenje ob jubilejnem letu načrtujejo še dodatno planinsko-pomorsko destinacijo na hrvaškem morju – Tučepi in Biokovo z novimi, zahtevnejšimi turami, smo izvedeli na povratku, a tudi to, da so mesta za enotedensko avanturo že lep čas oddana.

Kamor pridejo Slovenci, ne gre brez pesmi in harmonike.

Foto Jože Miklavc

37. tekmovanje starih brizgaln v Šoštanju 20. 8. 2022

Več o tekmovanju v naslednji številki.

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

TABORNIKI

Šoštanjski taborniki septembra organiziramo 62. Republiško orientacijsko tekmovanje

Po 11 letih se tekmovanje zopet seli v Šaleško dolino, tokrat prvič v Šoštanj. Taborniki Rodu Pusti grad skupaj z Zvezo tabornikov Slovenije organiziramo Republiško orientacijsko tekmovanje – ROT. Taborniki iz celotne Slovenije bodo med 23. in 25. septembrom zavzeli našo občino in se podali na tridnevno taborniško preizkušnjo, kjer bodo ekipe pokazale vse svoje taborniško znanje, ne le orientacijskega, in dokazali, da znajo preživeti v naravi. Za tekmovalce to pomeni tudi dokaz vzdržljivosti in motiviranosti.

ROT je eno izmed najpomembnejših taborniških tekmovanj, zato smo se letos odločili, da mu dodamo okoljsko noto. Taborniki ustvarjamo boljši svet in to hočemo tudi dokazati. Izpeljati si želimo tekmovanje brez odpadkov, izvajamo pa tudi projekt Z vrta na ROT, s katerim bomo s pomočjo članov in staršev pridelali zelenjavo, ki jo tekmovalci potrebujejo za

Foto Mojca Videmšek

pripravo toplega obroka v okviru naloge tekmovanja. Letos v občini obeležujemo tudi prav posebno obletnico, zato bomo v tekmovanje vključili tudi 100-letnico rojstva Karla Destovnika - Kajuha, hkrati pa je tekmovanje tudi odlična promocija za Šoštanj, kar že nekaj mesecev izvajamo preko različnih medijev.

ROT ima v našem rodu prav posebno mesto, saj se tekmovanja udeležujemo že vrsto let, v našo dolino se vedno vračamo z najvišjimi mesti in nepozabnimi spomini, o katerih še danes pripovedujemo. Beseda o preteklih tekmovanjih večkrat nanese tudi med sestanki, na katerih organizacijske stvari premeša-

mo z zabavnimi prigodami našim članov.

»Na prvi ROT 2001 v Ajdovščino sem se odpravil brez rezervnih oblačil in obutve. Že po osnovah Murphyjevega zakona je v soboto ponoči začelo ulivati. Pralo nas je seveda vse do cilja. Od takrat naprej pakiram rezervna oblačila za vse taborniške akcije.« – Matija Špacapan, vodja tekmovanja

Če boste med vikendom, ko bo potekalo tekmovanje, srečali tabornike, z veliki nahrbtniki in taborniško rutico okoli vratu, jim le zaželite srečo, kakšno spodbudno besedo in velik nasmeh. Verjamemo, da bodo vsake besede na tej zahtevni taborniški preizkušnji še kako veseli.

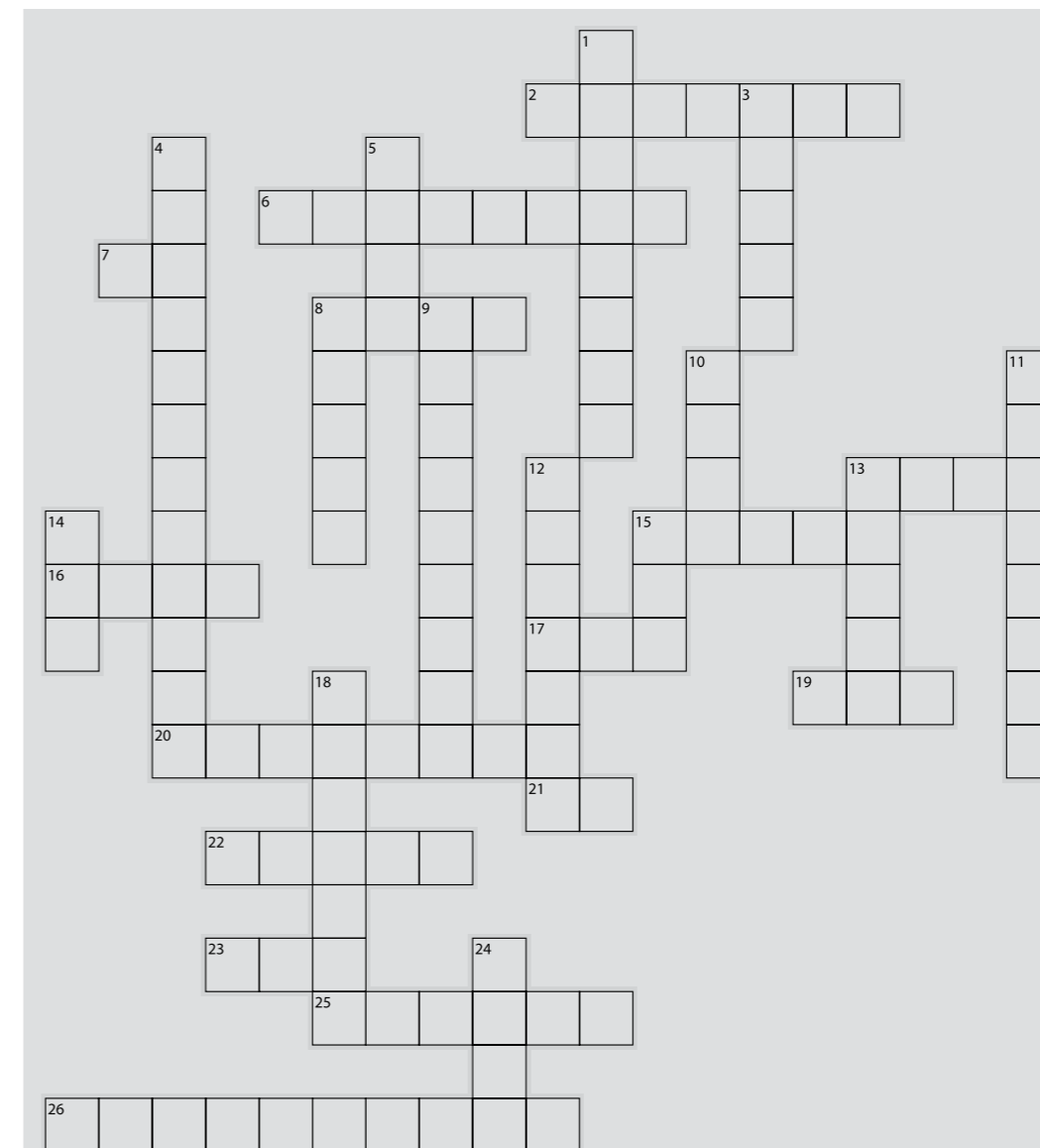
MOJCA VIDEMŠEK

Foto Mojca Videmšek

RAZVEDRILO

AMADEJA KOMPREJ BERCE

VODORAVNO

2. Remiju podobna igra s kartami
6. Veda o jedkanju
7. Nick Nolte
8. Očka
13. Črn prah v dimniku
15. Trava druge košnje
16. Mojzesov brat
17. Slovenski slikar (Mavec)
19. Čebelja paša
20. Vas SV od Cerknice
21. Renij (kemični element)
22. Zid
23. Predzadnja grška črka
25. Nekdanji slovenski pesnik (Janez)
26. Blondinec

NAVPIČNO

1. Dvojniki nevarnih prizorov v filmu
3. Sedalo
4. Grm ali drevo, ki daje mandeljne
5. Naša nekdanja smučarka (Mateja)
8. Območje, področje
9. Zunanji prostor
10. Sol sečne kisline
11. Okrasni sredozemski grm
12. Zdravnik za ušesne bolezni
13. Sadno drevje
14. Slovenski smučar (Kranjec)
15. Organ vida
18. Zčasna rešitev
24. Slovenski igralec Valič

Šali

Deževna noč. Moški in ženska stopita v hotel in vprašata za sobo.

»Ja, ja, zdaj mi bosta zagotovo rekla, da sta poročena,« je preveč neposreden receptor.

»Saj sva,« odvrne ženska.

»Oba.«

***

Na samostanskem dvorišču je bilo veselo. Slišalo se je cviljenje, stokanje, hihitanje in smejanje ... Nune so norele od veselja. Vse to je videla in slišala predstojnica samostana. Prihitela je na dvorišče in jim zagrozila: »Dekleta, če se ne boste umirile, vam bom montirala sedeže na kolesa!«

	5	7		9	2	1		
	9	8	3		1	2	5	
		2	8			6		
	7	9	4	6				
				8	9	7	3	
		4			6	3		
	2	3	9		7	8	6	
		5	2	3		4	7	

Prva gimnazija Maribor

Kot smo napisali že v junijski številki Lista, je Karel Destovnik - Kajuh nekaj svojega izobraževalnega obdobja preživel v Mariboru. Zaradi izključitve s Celjske gimnazije malo pred koncem 6. razreda, je skupaj s starši iskal možnost, da zaključijo šolanje. Ta možnost se mu je kljub prvotni zavrnitvi pokazala v Mariboru. Šesti razred je tako končal na I. realni (državni) gimnaziji v Mariboru. Šolanje je zato želel nadaljevati in se je v šolskem letu 1940/41 vpisal v sedmi razred.

Državna gimnazija se sedaj imenuje prva gimnazija in stoji na Trgu generala Maistra 1. Ponaša se z izjemno bogato zgodovino, saj so leta 2020 praznovali 170 let izobraževalne tradicije. Priporočam ogled spletne strani I. gimnazije, kjer je njena zgodba temeljito obdelana. Navajam samo nekaj podatkov. S šolskim letom 1924/25 se je šola preimenovala v Državno realno gimnazijo, kar je pomenilo, da se je pouk opravljal z učnim

programom osemrazredne realke. Ob koncu tega leta se je opravljala zadnja nemška in hkrati prva slovenska matura. Od tega obdobja je naraščalo število slovenskih in upadalo število nemških profesorjev. Večino učencev se v tem času opredeljuje kot Jugoslovane, njihov materni jezik pa s pojmom narodni jezik. Delež nemških dijakov se je v dvajsetih letih gibal okoli 10 %, v tridesetih pa okoli 7 %. V začetku šolskega leta 1937/38 je bilo na šoli največ učencev – 1346, od tega 566 deklet. Takrat je bila mariborska Državna realna gimnazija največji srednješolski zavod Dravske banovine.

Ravnatelji v tem obdobju so bili: Ivan Bogovič kot vršilec dolžnosti leta 1919, Jakob Zupančič 1919–32, Luka Brolih kot vršilec dolžnosti leta 1932 in nato Matko Heric 1932–41.

Kot vemo, je po nemški okupaciji šolstvo dobilo germanizacijsko vlogo, ukinjene so bile vse slovenske šole. Šola je dobila novo ime – Oberschule für Jungen am Tegetthoff Gymnasium in Marburg a. d. Drau. Večina Slovencev ni imela dovoljenja za vpis, slovenski jezik so označevali kot vindišarski jezik. Vpisanim slovenskim dijakom so ponemčili njihove priimke. Večina dijakov je

MILOJKA B. KOMPREJ

bila nemške narodnosti. V tem obdobju sta na šoli poučevala le dva profesorja, ki nista bila Nemca. Slovenec Franc Skok, ki je poučeval latinščino, in Hrvat dr. Leopold Ljubanovič, ki je poučeval fiziko in matematiko. Prelepa zgradba je ostala nedotaknjena tudi med bombardiranjem. Iz tega sledi, da za Karla Destovnika - Kajuha, ki je že tako ali tako imel »kartoteko«, na tej šoli ni bilo prostora. Še ta zanimivost iz okolice. Pred gimnazijo je bila leta 1940 postavljena pravoslavna cerkev, ki pa so jo Nemci leta 1941 dali porušiti.

Spomladi leta 1945 se je vojna na naših tleh bližala koncu, 1. aprila 1945 je v poslopju današnje Prve gimnazije Maribor prenehala delovati nemška šola. Po vojni je socialistični sistem ukinil meščanske šole, šola je leta 1947 dobila naziv 1. gimnazija. 22. decembra 1951 je bila na stopnišču šole odkrita spominska plošča padlim dijakom in profesorjem šole med NOB ter umrlim v taboriščih. Med ostalimi imeni je tudi ime Karla Destovnika - Kajuha.

Povzeto s <https://www.prva-gimnazija.si/170-letna-izobrazevalna-tradicija>.

